

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ:	89
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων:	6
Ημερομ. Κατάθεσης:	4/10/2022

Αθήνα, 4 Οκτωβρίου 2022

Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων

Προς τους κ.κ. Υπουργούς
Οικονομικών
Πολιτισμού και Αθλητισμού

Θέμα: «Η κυβέρνηση αποκρύπτει την ζημιά του Ελληνικού Δημοσίου και τη βλάβη του δημοσίου συμφέροντος από την παράνομη νομιμοποίηση της αρχαιοκαπηλικής «Συλλογής Στερν» »

Στις **21.7.2022** η Υπουργός Πολιτισμού υπέγραψε εν κρυπτώ, ως «εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου» συμφωνία μεταξύ του ΥΠΠΟΑ και τριών ιδιωτικών φορέων (το MET της Ν. Υόρκης, το εξωχώριο «Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού» στο Ντελαγουέρ και το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή) για την διαχείριση μιας **αδήλωτης «συλλογής»** από 161 κυκλαδικές αρχαιότητες που βρισκόταν στη Νέα Υόρκη, στο σπίτι του δισεκατομμυριούχου «συλλέκτη» Λέοναρντ Στερν, ερήμην των αρμόδιων Υπηρεσιών και Αρχών της χώρας και χωρίς προηγουμένως να έχει διερευνήσει, ως όφειλε και όπως προβλέπει ο νόμος, την **προέλευση** των αντικειμένων, τις **συνθήκες εξαγωγής** τους από την Ελλάδα, τις **συνθήκες απόκτησής** τους από τον Λ. Στερν, τη **νομιμότητα της κατοχής** τους από αυτόν, τη **γνησιότητα/αυθεντικότητα** των αντικειμένων, την **εκτίμηση της αξίας** τους κ.λπ.

Την ύπαρξη της εν λόγω «συμφωνίας» την μάθαμε πρώτη φορά από το **Δελτίο Τύπου της κυβέρνησης** για τη συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις **30.08.2022**, όπου ανακοινώθηκε ότι αυτή η συμφωνία -που είχε ήδη υπογράψει η Υπουργός- και που στο Δελτίο Τύπου αναφερόταν ως «επαναπατρισμός» θα έρθει προς κύρωση στη Βουλή.

Ωστόσο, όταν άρχισαν να γίνονται γνωστές περισσότερες πτυχές της, μάθαμε επίσης τα εξής: **α)** ότι η Υπουργός Πολιτισμού **είχε ήδη αναγνωρίσει -δια της υπογραφής της στις 21.7.2022-** το παραπάνω άγνωστο **«Ινστιτούτο»** στο Ντελαγουέρ, **ως κάτοχο** της συλλογής των 161 αρχαιοτήτων, δυνάμει μιας συνημμένης ιδιωτικής συμφωνίας «εισφοράς», με την οποία ο **«ιδιώτης συλλέκτης»** Λ. Στερν που την έχει ακόμα στο σπίτι του την «παραχώρησε» στο

«Ινστιτούτο» την ίδια ημέρα, δηλ στις **21.07.22** και β) ότι η Υπουργός Πολιτισμού **είχε ταυτόχρονα εγκρίνει -δια της υπογραφής της στις 21.7.2022-** την έκθεση της συλλογής στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης («MET»), δυνάμει μιας άλλης συνημμένης ιδιωτικής συμφωνίας «έκθεσης», που υπεγράφη και αυτή την ίδια ημέρα, **21.07.2022**, μεταξύ του «Ινστιτούτου» και του MET (και συνυπογράφεται από τον Λ. Στερν) για το πώς και με ποιο χρονοδιάγραμμα θα εκθέσουν και θα διαχειριστούν μεταξύ τους εφεξής την εν λόγω «συλλογή» και άλλες κυκλαδικές αρχαιότητες της χώρας επί 50 χρόνια, εκχωρώντας παράλληλα στα μέρη αυτά και ΟΛΑ τα δικαιώματα του Δημοσίου από την οικονομική της εκμετάλλευση, δυνάμει ενός άλλου εγγράφου (loan conditions) που παρεμβάλλεται στα προηγούμενα. **Φυσικά, καμία από τις παραπάνω ενέργειες της Υπουργού δεν προβλέπονται από κανέναν νόμο της χώρας και από καμία διάταξη που να της δίνει τη σχετική εξουσιοδότηση να έχει αναγνωρίσει και εκχωρήσει όλα τα παραπάνω.**

Παρόλα αυτά, στο από 30.08.2022 Δελτίο Τύπου της κυβέρνησης αναφερόταν ότι «η προς κύρωση συμφωνία βαίνει **υπέρ των συμφερόντων της χώρας**», διότι, μεταξύ άλλων, η συλλογή **«επαναπατρίζεται χωρίς αντιδικία και χωρίς καμία απολύτως οικονομική επιβάρυνση του Ελληνικού Δημοσίου»** και ότι «η έκθεση της συλλογής στο MET θα διενεργηθεί με **δεδηλωμένη την ιδιοκτησία του Ελληνικού Κράτους.**» Αυτά τα ατεκμηρίωτα επιχειρήματα τα αποκαθήλωσε η ίδια η πραγματικότητα, όπως θα καταδειχθεί κατωτέρω.

Επίσης, την 1.9.2022 πληροφορηθήκαμε από δημοσίευμα που δεν έχει διαψευστεί

(<https://www.iefimerida.gr/politismos/leonarnt-stern-athina-amerikanos-syllogi-kykladika>) ότι «η υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη χειρίστηκε προσωπικά την υπόθεση επί δύο χρόνια, σε συνεργασία με την ηγεσία του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης», ότι «η αξία και η σπανιότητα των αρχαιοτήτων αυτών που δεν είναι ξεκάθαρο ως τώρα πώς βρέθηκαν στην κατοχή του Στερν ξάφνιασε ακόμα και τους αρμόδιους υπαλλήλους του υπουργείου Πολιτισμού που τα αξιολόγησαν» και αλλού στο ίδιο άρθρο πως η εμπλοκή του Metropolitan Museum κρίθηκε απαραίτητη καθώς «ο ίδιος ο Στερν προσέγγισε το Met για να δωρίσει τη συλλογή». **Άρα ουδέποτε ο ίδιος ούτε θέλησε, ούτε επεδίωξε, ούτε καν ενδιαφέρθηκε να επιστρέψει τις αρχαιότητες της Ελλάδας στον τόπο τους.**

Παράλληλα, τόσο στο ΔΤ της κυβέρνησης όσο και στο νομοσχέδιο που κατατέθηκε δύο μέρες αργότερα για την εκ των υστέρων νομιμοποίηση όλων των παράνομων πράξεων και παραλείψεων που συντελούνταν από την υπογράφουσα υπουργό και τους συνυπογράφοντες ιδιώτες επί δύο και πλέον χρόνια, αναφερόταν επίσης ότι πρόκειται για συλλογή «161 σπάνιων αρχαιοτήτων του Κυκλαδικού Πολιτισμού», «πολλές από τις οποίες αποτελούν εξαιρετικά σπάνια ή ακόμα και παγκοσμίως μοναδικά δείγματα της τέχνης και της τεχνικής του Κυκλαδικού Πολιτισμού της 3^{ης} προχριστιανικής χιλιετίας και παρέχουν νέα δεδομένα στην επιστημονική γνώση αυτής της περιόδου».

Επίσης, εκ των υστέρων μάθαμε ότι το παραπάνω «Ινστιτούτο» του Ντελαγουέρ, στο οποίο αναγνώρισε στις 21.7.2021 την κατοχή των αρχαιοτήτων η υπουργός, ιδρύθηκε μόλις στις 21.6.2021 από τον γιο του Λ. Στερν, κ. Έντουαρντ Στερν, από έναν διευθυντή των επιχειρήσεων Στερν, τον κ. Ρόναλντ Μπανκς και από 3 μέλη της οικογένειας Γουλανδρή (κ. Κασσάνδρα

Μαρινοπούλου, κ. Τζων Κουμανταρο, κ. Πήτερ Γουλανδρή), **χωρίς ωστόσο το εν λόγω εξωχώριο νομικό πρόσωπο να είναι νόμιμα αναγνωρισμένος κάτοχος ή συλλέκτης**, χωρίς να έχει καν πραγματική έδρα, δομή και προσωπικό και χωρίς να πληροί τα εχέγγυα για την μέριμνα, τη φύλαξη και τη συντήρηση των αρχαιοτήτων που προβλέπει ο νόμος. **Προφανώς αρκούσε να πληροί τα προσωπικά εχέγγυα της κ. Μενδώνη, γι αυτό και συμφώνησε να παραμένουν μέχρι σήμερα ακόμη οι αρχαιότητες στο σπίτι του Λ. Στερν και μάλιστα κάποιες εξ αυτών να παραμείνουν στην οικία του μέχρι τα τέλη του 2022!**

Όλες οι παραπάνω καινοφανείς διαδικασίες και αδιαφανείς ενέργειες της υπουργού, όχι μόνο βρίσκονται σε μια εντελώς γκρίζα ζώνη και παραμένουν χωρίς λογοδοσία μέχρι σήμερα αλλά έχουν παραβιάσει ευθέως το Σύνταγμα (18.1, 24.1), τους νόμους της χώρας (Ν. 4858/2021, Ν. 3658/2008), δεσμευτική υπερεθνική νομοθεσία και παραδεγμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου (28.1 Σ), όπως πχ είναι η Σύμβαση της UNESCO για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβαση της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών (Παρίσι 1970, Ν 1103/1980) και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς (Βαλέτα 1992, Ν 3378/2005), αντίκεινται, δε, σε πλήθος κοινοτικών οδηγιών/κανονισμών, στη σχετική νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων, ακόμη και σε όλες τις σχετικές γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ. Τα παραπάνω παραδέχεται εμμέσως και η αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου.

Αυτό ίσως να μπορεί να εξηγήσει τις μεθοδεύσεις και την σπουδή της κυβέρνησης ώστε η Βουλή να «νομιμοποιήσει» άρον άρον και μάλιστα εκ των υστέρων, στις 08.09.2022, την παράνομη συμφωνία της κας. Μενδώνη με 3 ιδιωτικά νομικά πρόσωπα, όμως αυτό δεν σημαίνει ότι αίρονται οι ευθύνες της αλλά αντιθέτως αυτές διαχέονται και στην υπόλοιπη κυβέρνηση. Άλλωστε, παρά τις αντιδράσεις και τις προειδοποιήσεις σύσσωμης της αντιπολίτευσης και του επιστημονικού κόσμου, μόνη η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και οι Βουλευτές του κόμματός της την ψήφισαν, μετατρέποντας τη Βουλή σε πλυντήριο αρχαιοκαπηλίας και τους εαυτούς τους σε αποδέκτες προϊόντων εγκλήματος.

Επειδή την 1.10.2022, σε δημοσίευμα της Athens Voice (<https://www.athensvoice.gr/politismos/773005/sullogi-stern-kai-arhaiokapilia/>) **ο αρχαιολόγος Δρ. Χρήστος Τσιρογιάννης απέδειξε, πέραν πάσης αμφιβολίας, ότι η "Συλλογή Στερν" περιλαμβάνει προϊόντα αρχαιοκαπηλίας**, με αποτέλεσμα να εκτίθεται ανεπανόρθωτα το ελληνικό κράτος και να διασύρεται η χώρα διεθνώς,

Επειδή «τα αρχαία κινητά μνημεία που χρονολογούνται έως και το 1453 ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα και νομή, είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας και είναι εκτός συναλλαγής κατά την έννοια του άρθρου 966 του Αστικού Κώδικα» (άρ. 21 Ν. 4858/2021) και άρα **ΨΕΥΔΩΣ η κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι με τη συμφωνία διασφαλίζεται «η ιδιοκτησία του Ελληνικού Κράτους**, αφού αυτή ούτως ή άλλως του ανήκει, είναι δεδομένη και αδιαπραγμάτευτη,

Επειδή η τήρηση των νόμων της χώρας είναι υποχρεωτική και δεν είναι στη διακριτική ευχέρεια ή στην επιλογή κανενός υπουργού και κανενός δημόσιου αξιωματούχου να μην δεσμεύεται από αυτούς και να προβαίνει αυτοβούλως σε παράνομες μυστικές διαπραγματεύσεις και μεθοδεύσεις για να συγκαλύψει και να νομιμοποιήσει παράνομες πράξεις,

Καλούνται οι αρμόδιοι Υπουργοί να απαντήσουν στα παρακάτω ερωτήματα και να καταθέσουν στο Σώμα, εντός της προθεσμίας που ορίζει ο κανονισμός της Βουλής, όλα τα ζητούμενα στοιχεία και έγγραφα, ως ακολούθως:

1. Βάσει ποιας επιστημονικής αξιολόγησης αποφάνθηκε η υπουργός Πολιτισμού, όταν υπέγραφε τη συμφωνία στις 21.7.2022, για την γνησιότητα, την αυθεντικότητα και τη σπανιότητα των 161 κυκλαδικών αρχαιοτήτων; Συγκροτήθηκαν τα προβλεπόμενα διεπιστημονικά συλλογικά όργανα (επιτροπές και συμβούλια) του ΥΠΠΟΑ, βάσει του Ν. 4858/2021, για την εξέταση των αντικειμένων και σε ποια πορίσματα κατέληξαν για την γνησιότητα, την αυθεντικότητα και την επιστημονική/αρχαιολογική τους αξία; Να κατατεθούν τα εν λόγω πορίσματα στη Βουλή από την Υπουργό Πολιτισμού.
2. Υπάρχει η προβλεπόμενη τόσο από την αρχαιολογική όσο και από την φορολογική νομοθεσία «χρηματική αποτίμηση των μνημείων» από την αρμόδια προς τούτο εκτιμητική επιτροπή; Ζητήθηκε από τους Υπουργούς η υποχρεωτική αυτή αποτίμηση πριν υπογραφεί στις 21.7.2022 η «συμφωνία»; Εάν δεν προηγήθηκε προσδιορισμός της αξίας των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Δημοσίου, πώς και με ποια στοιχεία κατέληξαν η Υπουργός Πολιτισμού, ο Υπουργός Οικονομικών και σύσσωμη η κυβέρνηση στο συμπέρασμα ότι η συμφωνία βαίνει «υπέρ των συμφερόντων της χώρας» και ότι δεν υπάρχει «καμία απολύτως οικονομική επιβάρυνση του Ελληνικού Δημοσίου»;
3. Δεν αποτελεί οικονομική επιβάρυνση και ζημία του Δημοσίου η περίπτωση να έχει εκχωρηθεί σε τρίτους η κατοχή περιουσιακών του στοιχείων ενδεχόμενης αξίας ακόμη και εκατομμυρίων ευρώ; Να καταθέσουν οι δύο Υπουργοί τα πορίσματα των αρμόδιων Υπηρεσιών και εκτιμητικών επιτροπών ανά αντικείμενο καθώς και αντίγραφα των ασφαλιστικών συμβολαίων που αφορούν τη συλλογή και περιλαμβάνουν τις αποζημιώσεις του Ελληνικού Δημοσίου σε περίπτωση βλάβης των αντικειμένων.
4. Αν ισχύει η «σπανιότητα», η «σπουδαιότητα» και η «μοναδικότητα» της προϊστορικής «συλλογής Στερν», τότε αυτή εμπίπτει υποχρεωτικά στην άμεση προστασία του αρχαιολογικού νόμου (άρθ. 20 Ν. 4858/2021), αποτελεί εθνικό θησαυρό (άρθ. 18.1 Σ) και είναι απαρέγκλιτη η υποχρέωση του κράτους να την προστατεύσει (άρθ. 24.1 Σ). Επομένως οφείλουν να απαντήσουν και οι δύο Υπουργοί:

- α) Γιατί, αντί να επιδιώξουν τη νόμιμη απόδοση των αρχαιοτήτων στο Ελληνικό Δημόσιο και στα δημόσια μουσεία, όπως ρητά προβλέπει ο νόμος, επέλεξαν τελικά, μέσω της «συμφωνίας» που υπέγραψε η κα. Μενδώνη, ως «εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου» με τρίτα πρόσωπα, να ωφελήσουν τελικά αυτά, εκχωρώντας τους ουσιαστικά τη νομή και την κατοχή, ώστε να αποκομίζουν τα τρίτα πρόσωπα για λογαριασμό τους και εσαεί το περιουσιακό όφελος που απορρέει από τη «συλλογή Στερν», σε βάρος της ίδιας της χώρας και της περιουσίας της;
- β) Γιατί δεν έπραξαν όσα ήταν υποχρεωμένοι εκ του νόμου να πράξουν;
- γ) Γνωρίζουν ότι, βάσει του νόμου, δεν χορηγείται άδεια κατοχής κινητού αρχαίου μνημείου που χρονολογείται έως και το 1453, όταν αυτό «είναι ιδιαίτερα μεγάλης επιστημονικής ή καλλιτεχνικής σημασίας» (άρθ. 23 παρ. 2α Ν.4858/2021) και ότι δεν επιτρέπεται ούτε η εξαγωγή αδήλωτων αλλά ούτε και ο δανεισμός αθημοσίευτων αρχαιοτήτων (άρθ. 25, 34 Ν. 4858/2021); Γιατί δεν εφάρμοσαν ούτε τις προβλέψεις της ΚΥΑ (Οικονομικών & Πολιτισμού) για τη «Διαδικασία εξαγωγής-αποστολής από την ελληνική επικράτεια πολιτιστικών αγαθών» (ΦΕΚ Β 455/2004) εν προκειμένω;
- δ) Γιατί επί δύο χρόνια άφηναν εν γνώσει τους τη συλλογή, που αποτελεί ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ του Ελληνικού Δημοσίου, σε παράνομη νομή και κατοχή ιδιωτών σε βάρος του δημοσίου συμφέροντος;
5. Πέρα από την χρηματική αποτίμηση των μνημείων, ποια είναι η εκτίμηση των Υπηρεσιών τους για τα διαφυγόντα κέρδη του Ελληνικού Δημοσίου από την μη περιέλευση στα δημόσια μουσεία της χώρας της εν λόγω συλλογής (με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε έσοδα από εισιτήρια και τέλη) και από την πλήρη εκχώρηση της οικονομικής της εκμετάλλευσης (βλ. exhibition agreement & loan conditions) αρχικά στο MET της Ν. Υόρκης (για 25 ή 50 χρόνια) και στη συνέχεια στο ιδιωτικό Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης (Γουλανδρή) για πάντα, χωρίς καμία προϋπόθεση και χωρίς καν την προβλεπόμενη αδειοδότηση και την επιβολή των νόμιμων τελών (άρθ. 46, Ν. 4858/2021); Να κατατεθούν οι εκτιμήσεις των αρμόδιων Υπηρεσιών.
6. Μετά από την ταύτιση του κ. Τσιρογιάννη κυκλαδικού ειδωλίου της «Συλλογής Στερν» (No.: Stern29) που αποδεδειγμένα αποτελεί προϊόν αρχαιοκαπηλίας και παράνομης διακίνησης, πόσο νόμιμο και ηθικό θεωρούν οι δύο Υπουργοί ότι είναι για το ελληνικό κράτος να συμβάλλεται σε μία συμφωνία με την οποία «αποδέχεται τεράστια οικονομικά συμφέροντα που συνδέονται (βεβαιωμένα πλέον) με διαβόητους αρχαιοκάπηλους»;
7. Γνωρίζουν οι υπουργοί ότι, «επιβάλλεται υποχρεωτικά η δήμευση των πολιτιστικών αγαθών που αποτελούν αντικείμενο παράνομης εξαγωγής ή επιχειρούμενης παράνομης εξαγωγής» (άρθ. 69, Ν.

4858/2021); Θεωρούν ότι είναι στην διακριτική τους ευχέρεια να μην εφαρμόσουν τον νόμο»;

8. Πόσο «αποτιμούν» οι δύο Υπουργοί την «εξυπηρέτηση» στον κ. Στερν που θα διεκδικήσει, με τη βοήθεια του ελληνικού κράτους (!), εκατομμύρια σε φοροαπαλλαγές σε βάρος των Αμερικανών φορολογουμένων (για τη «δωρεά» στο εξωχώριο Ινστιτούτο του γιου του), χρησιμοποιώντας «ως μέσο» την περιουσία των Ελλήνων φορολογουμένων που ο ίδιος απέκτησε και νέμεται παράνομα μέχρι σήμερα;

Η ερωτώσα βουλευτής
Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου